

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

*вченою радою університету,
протокол № _____ від _____ 2026 р.
уведено в дію наказом ректора
№ від 2026 р.*

Ректор

Богдан БУЯК

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

**«Середня освіта (Історія)»
Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю А4 Середня освіта
предметною спеціальністю А4.03 Середня освіта
(Історія та громадянська освіта)
Галузь знань А Освіта**

Тернопіль 2026 р.

**ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	А Освіта
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	А4 Середня освіта
ПРЕДМЕТНА СПЕЦІАЛЬНІСТЬ (СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ)	А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)
ДРУГА СПЕЦІАЛЬНІСТЬ (ПРЕДМЕТНА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ)	-
СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ	-
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший (бакалаврський) рівень
СТУПІНЬ	Бакалавр
ОСВІТНЯ КВАЛІФІКАЦІЯ	Бакалавр середньої освіти за предметною спеціальністю Середня освіта (Історія та громадянська освіта)
ПРОФЕСІЙНА КВАЛІФІКАЦІЯ	Вчитель-бакалавр (Середня освіта (Історія та громадянська освіта))

ПОГОДЖЕНО

Голова науково-методичної ради
Тернопільського національного
педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

_____ Надія ДРОБИК
« » червня 2026 р.

ВНЕСЕНО ЗМІНИ ТА
ДОПОВНЕННЯ проєктною групою
ОПП «Середня освіта (Історія)»
Тернопільського національного
педагогічного університету імені
Володимира Гнатюка

Гарант освітньої програми
(керівник проєктної групи)

_____ Наталія
ІГНАТЕНКО
« » травня 2026 р.

ПЕРЕДМОВА

Затверджено вченою радою університету (протокол №7 від 30.01.2018 р.), Із змінами і доповненнями, затвердженими вченою радою університету (протокол № 13 від 25. 06. 2019 р., № 1 від 31. 08. 2020 р., № 13 від 29. 06. 2021 р., № 13 від 28. 06. 2022 р., № 12 від 30 червня 2023 р., № 13 від 28.05. 2024 р., №14 від 24.06.2025), уведено в дію наказом ректора (№ 32-р від 30.01.2018 р., № 151-р від 25.06. 2019 р., із змінами та доповненнями уведено в дію наказом ректора № 180-р від 31. 08. 2020 р., №157-р -р від 29. 06. 2021 р., № 127-р від 28 червня 2022 р., № 182-р від 30 червня 2023 р., № 157-р від 28.05.2024 р., №211 від 24 червня 2025 р.).

Зміни та доповнення внесено проєктною групою у складі:

Ігнатенко Наталія віталіївна - *гарант освітньої програми* (керівник проєктної групи ОПІ); доктор педагогічних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та релігієзнавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Костюк Леся Володимирівна – кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та релігієзнавства.

Прийдун Степан Васильович – кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та релігієзнавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Рудий Владислав Романович – здобувач ОП «Середня освіта (Історія)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Фік Олексій Русланович – здобувач ОП «Середня освіта (Історія)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Буяк Галина Богданівна – директор Тернопільського академічного ліцею «Генезис» Тернопільської міської ради;

Шафранська Зоряна Степанівна – директор Микулинецького опорного закладу загальної середньої освіти I-III ступенів Микулинецької селищної ради.

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

Ладиченко Тетяна Вячеславівна - доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри методології та методики суспільних дисциплін Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Іванюк Інна Володимирівна - кандидат педагогічних наук, доктор філософії, директор Тернопільського навчально-виховного комплексу «Загально-освітня I-III ступенів – правовий лецей № 2».

Моцак Світлана Іванівна - кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

1. Профіль освітньо-професійної програми «Середня освіта (Історія)»

1. Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, кафедра всесвітньої історії та релігієзнавства
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Галузь знань	А Освіта
Спеціальність	А4 Середня освіта
Предметна спеціальність	А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)
Офіційна назва освітньої програми	«Середня освіта (Історія)» «Secondary Education (History)»
Освітня кваліфікація	Бакалавр середньої освіти за предметною спеціальністю Середня освіта (Історія та громадянська освіта) Bachelor of Secondary Education (History and Civic Education)
Професійна кваліфікація	Вчитель-бакалавр (Середня освіта (Історія та громадянська освіта)) Bachelor of Secondary Education in History and Civic Education
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти - Бакалавр Спеціальність - А4 Середня освіта Освітня програма - «Середня освіта (Історія)» Професійна кваліфікація - Вчитель-бакалавр (Середня освіта (Історія та громадянська освіта)) Bachelor of Secondary Education in History and Civic Education
Форма здобуття освіти	Денна, заочна

Мова (и) викладання	українська
Цикл / рівень програми	НРК України – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF-LLL – 6 рівень
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний обсяг ОП на базі повної загальної середньої освіти – 240 кредитів ЄКТС, термін навчання – 3 роки 10 місяців
Передумови	Наявність середньої освіти
Наявність акредитації	Сертифікат про акредитацію спеціальності НД 2096690 Термін дії: до 1.07.2025.
Інтернет адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://tnpu.edu.ua/storichniy-fakultet.php
2. Мета освітньо-професійної програми	
<p>Мета освітньо-професійної програми – підготовка висококваліфікованих фахівців у галузі історичної та громадянської освіти, які володіють ґрунтовними теоретичними знаннями, сучасними методиками навчання історії та громадянської освіти, а також сформованими загальними і фаховими компетентностями, необхідними для здійснення ефективної професійної діяльності в закладах загальної середньої освіти.</p>	
3. Характеристика програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	А Освіта А4 Середня освіта А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна програма відповідає сучасному рівню розвитку історичної науки та має прикладну спрямованість на підготовку вчителів історії та громадянської освіти для закладів загальної середньої освіти.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Основний фокус освітньо-професійної програми спрямований на підготовку вчителя історії та громадянської освіти, який поєднує ґрунтовні предметні знання з належним рівнем педагогічної та методичної компетентностей. Ключовим пріоритетом програми є формування готовності випускника до викладання історії та громадянської освіти в закладах загальної середньої освіти; організації освітнього процесу на засадах компетентнісного, діяльнісного та особистісно орієнтованого підходів; розвитку в учнів громадянської свідомості, критичного мислення та активної громадянської позиції; використання сучасних освітніх технологій, інтерактивних методик і цифрових інструментів у професійній діяльності; здійснення виховної,

	<p>проектної та дослідницької діяльності в освітньому середовищі. Спеціалізація програми передбачає підготовку у сфері теорії та методики навчання історії та громадянської освіти, формування громадянських і соціальних компетентностей учнів, а також використання інноваційних педагогічних технологій у викладанні суспільствознавчих дисциплін. Особливістю програми є міждисциплінарна спрямованість, що передбачає поєднання історичних, правових, соціально-політичних і педагогічних знань та їх застосування у професійній діяльності вчителя. Навчальний процес включає педагогічну практику, що сприяє набуттю практичного досвіду професійної діяльності, розвитку методичних умінь і формуванню загальних та фахових компетентностей, необхідних для роботи вчителя історії та громадянської освіти.</p> <p>Ключові слова: середня освіта, історична освіта, громадянська освіта, методика навчання історії та громадянської освіти, педагогічні технології, громадянська компетентність, професійна підготовка вчителя.</p>
<p>Особливості програми</p>	<p>Особливістю освітньо-професійної програми є інтегрована підготовка фахівців у галузі історичної та громадянської освіти з урахуванням сучасних освітніх тенденцій.</p> <p>Програма поєднує фундаментальну історичну підготовку з практико-орієнтованим навчанням, акцентуючи увагу на опануванні сучасних педагогічних технологій, розвитку критичного та рефлексивного мислення.</p> <p>Програма реалізується відповідно до місії університету, яка полягає у створенні сприятливого середовища для особистісного та професійного зростання усіх учасників освітнього процесу з урахуванням їхніх індивідуальних потреб, здібностей і інтересів.</p> <p>Концептуальні засади програми базуються на принципах гуманізації та гуманітаризації освіти, індивідуалізації та диференціації навчання, а також компетентнісного підходу, що відповідає сучасним вимогам підготовки педагогічних кадрів у контексті реформування загальної середньої освіти.</p>

	Програма передбачає академічну свободу здобувачів, зокрема можливість формувати індивідуальну освітню траєкторію шляхом вибору навчальних дисциплін, участі в академічній мобільності, міждисциплінарних проєктах і науково-педагогічних дослідженнях. Такий підхід сприяє формуванню їх професійної автономії, педагогічної творчості та відповідальності.
4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Фахівець здатний виконувати зазначену професійну роботу (за ДК 003:2010): 2320 Вчитель закладу загальної середньої освіти
Подальше навчання	Передбачена можливість продовження навчання на другому (магістерському) рівні за цією або іншою відповідною спеціальністю, а також здобуття додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Освітній процес реалізується на засадах студентоцентризму та поєднує особистісно орієнтований, проблемно-зорієнтований і практико-орієнтований підходи до навчання. Така модель сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти критичного мислення, самостійності, здатності до рефлексії та професійного зростання. Форми організації навчання охоплюють: аудиторну підготовку (лекції, практичні та індивідуальні заняття, консультації); самостійну роботу з використанням елементів дистанційного навчання на платформі <i>Moodle</i> ; виконання індивідуальних завдань (есе, курсові роботи, звіти з практик); практичну підготовку; участь у науково-дослідній роботі, професійних семінарах, науково-практичних конференціях тощо. Методи викладання і навчання включають: інтерактивні технології з використанням технічних засобів навчання; дослідницький підхід, метод проєктів;

	<p>дискусії, мозкові штурми; інформаційно-ілюстративні та проблемно-розвивальні методи; моделювання та імітаційні ігри професійного спрямування; виконання індивідуальних і групових наукових проєктів, написання статей, підготовку доповідей із презентаціями.</p> <p>Навчальні технології, що застосовуються в програмі: інформаційно-комунікаційні (вебсервіси <i>Zoom, Google Meet</i>); проєктне навчання, навчання у співпраці, електронне портфоліо; змішане навчання з елементами електронного дистанційного формату; технології моделювання педагогічної діяльності в умовах наближених до реального освітнього середовища.</p> <p>Практична підготовка передбачає проходження археологічної, навчальної та виробничої педагогічної практик, а також виконання курсової роботи. Це сприяє поглибленню професійних умінь і формуванню навичок застосування набутих знань у практичній діяльності. У разі запровадження карантинних або інших обмежувальних заходів освітній процес організовується в дистанційному форматі з використанням відповідних цифрових платформ і технологій.</p>
<p>Оцінювання</p>	<p>Форми оцінювання: усна: індивідуальне та фронтальне опитування; письмова: діагностичні, самостійні та контрольні роботи, тестування; цифрова: електронне тестування із використанням цифрових платформ.</p> <p>Види оцінювання: поточний контроль, модульний контроль, ІНДЗ/курсва робота, підсумковий контроль (заліки та іспити у вигляді тестування), захист результатів практики, кваліфікаційний екзамен.</p> <p>Системи оцінювання: національна шкала: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», «зараховано / незараховано»; шкала <i>ECTS</i>: A, B, C, D, E, FX, F; 100-бальна шкала.</p>

Інтегральна компетентність	<p>Здатність розв'язувати складні спеціалізовані проблеми та практичні завдання в галузі середньої освіти, що потребують застосування теоретичних засад і методів педагогічних та історичних наук, з урахуванням комплексного характеру й змінюваних умов організації освітнього процесу.</p>
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;</p> <p>ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.</p> <p>ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 4. Здатність здійснювати абстрактне, логічне й критичне мислення, застосовувати аналіз і синтез для розв'язання навчальних і професійних завдань.</p> <p>ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 6. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та креативності.</p>
Фахові компетентності (ФК)	<p>ФК 1. Здатність забезпечувати здобуття освіти державною мовою, формувати й розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів; забезпечувати здобувачам освіти навчання з урахуванням особливостей мовного середовища в закладі освіти; забезпечувати навчання здобувачів освіти Іноземної мови (мовно-комунікативна компетенція).</p> <p>ФК 2. Здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; формувати та розвивати в учнів ключові, предметні компетентності та уміння; здійснювати інтегроване навчання учнів; добирати та використовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання, виховання та розвитку учнів;</p>

розвивати в учнів критичне мислення формувати ціннісне ставлення учнів (предметно-методична компетентність).

ФК 3. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі (інформаційно-цифрова компетентність).

ФК 4. Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів; використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності; формувати мотивацію учнів та організовувати їхню позитивну діяльність; формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною (психологічна компетентність).

ФК 5. Здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу; поцінювати та усвідомлювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі (емоційно-етична компетентність).

ФК 6. Здатність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями в освітньому процесі; залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства; працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами, вчителя для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами (компетентність педагогічного партнерства).

ФК 7. Здатність створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища; забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учня, залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей, інтересів; здатність до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами (інклюзивна компетентність).

ФК 8. Здатність організувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'я збережувальні технології під час освітнього процесу; здійснювати профілактично-просвітницьку роботу з учнями та іншими учасниками освітнього процесу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни; формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя; зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я під час професійної діяльності; надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу (здоров'я збережувальна компетентність).

ФК 9. Здатність визначати, формулювати та розв'язувати наукові проблеми, аналізувати соціально-значущі процеси та робити науково обґрунтовані висновки; здатність до перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету (загальнонаукова компетентність).

ФК 10. Здатність оперувати сучасною науковою термінологією, поняттями, концепціями та теоріями, формуючи наукову картину світу й міждисциплінарне розуміння суспільних процесів.

ФК 11. Здатність критично аналізувати, інтерпретувати та оцінювати історичні джерела, виявляти їхню тенденційність і необ'єктивність, а також ефективно використовувати різноманітні типи джерел для освітніх і дослідницьких цілей.

ФК 12. Здатність комплексно оцінювати роль особистості, соціальних груп та їх інтересів у історичних процесах, створювати багатогранні історичні портрети, інтерпретувати історичні події і явища в контексті суспільних суперечностей.

ФК 13. Здатність проектувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів (проектувальна компетентність)

ФК 14. Здатність прогнозувати результати освітнього процесу; планувати освітній процес (прогностична компетентність).

ФК 15. Здатність організувати процес навчання учнів; організувати різні форми та види навчальної та пізнавальної діяльності учнів (організаційна компетентність).

ФК 16. Здатність здійснювати оцінювання

	<p>навчальних результатів учнів; аналізувати результати навчання учнів; забезпечувати само оцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів (оцінювально-аналітична компетентність).</p> <p>ФК 17. Здатність здійснювати власний професійний розвиток; застосовувати наукові методи пізнання; використовувати інновації у професійній діяльності; застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем (інноваційна компетентність та здатність до навчання впродовж життя).</p> <p>ФК 18. Здатність здійснювати самостійне дослідження з актуальної проблематики історичної та/або методичної галузі з дотриманням принципів академічної доброчесності.</p> <p>ФК 19. Здатність системно розуміти основи громадянської освіти, її ціннісні засади, соціальне та правове підґрунтя, орієнтуватися в системі правових норм України та міжнародного права, аналізувати взаємозв'язок між правовими, соціальними, політичними та етичними процесами у демократичному суспільстві.</p>
--	---

7 – Програмні результати навчання

ПРН 1. Демонструє розуміння засад демократичного суспільства, прав людини, громадянських обов'язків, здатність діяти на засадах соціальної відповідальності, етичності та правосвідомості у професійній і громадській діяльності.

ПРН 2. Інтерпретує основні культурні, моральні та наукові здобутки людства, усвідомлює їхню роль у розвитку суспільства та здатний застосовувати ці знання для формування світоглядної позиції здобувачів освіти.

ПРН 3. Володіє системним уявленням про предметну спеціальність, зокрема основи історичної та громадянської освіти, і розуміє завдання й соціальну місію вчителя в сучасній освітній системі.

ПРН 4. Застосовує навички критичного, логічного й аналітичного мислення для формулювання аргументованих суджень, аналізу проблем та обґрунтування рішень у навчальних і професійних ситуаціях.

ПРН 5. Інтегрує теоретичні знання з різних галузей у вирішення типових і нетипових професійних завдань, адаптуючи їх до змінних умов навчального середовища.

ПРН 6. Проявляє ініціативність і креативність у створенні та

впровадженні нових підходів до освітнього процесу, формулює проблеми, пропонує шляхи їх розв'язання з урахуванням потреб учнів і суспільства.

ПРН 7. Вільно володіє державною мовою, що передбачає вміння комунікувати усно й письмово; висловлює іноземною мовою власні думки, бажання, наміри, а також пояснює свої дії в освітньому процесі, професійному спілкуванні.

ПРН 8. Проектує зміст навчання відповідно до очікуваних результатів, обирає ефективні методики й технології навчання та виховання, формує ключові й предметні компетентності, критичне мислення і ціннісні орієнтири учнів, застосовує підходи інтегрованого навчання.

ПРН 9. Орієнтується в інформаційному просторі, здійснює пошук, аналіз і критичне оцінювання інформації; використовує сучасні цифрові інструменти та ресурси в освітній діяльності; створює цифровий контент відповідно до цілей навчання.

ПРН 10. Розуміє вікові, індивідуальні та соціальні особливості учнів; застосовує педагогічні стратегії, що сприяють формуванню позитивної самооцінки, мотивації до навчання та розвитку особистості кожного учня; створює інклюзивне та підтримувальне освітнє середовище.

ПРН 11. Керує власними емоційними станами та діями у професійних ситуаціях, демонструє емоційну чутливість, емпатію та етичну відповідальність; взаємодіє з учасниками освітнього процесу на засадах довіри, поваги та взаєморозуміння, усвідомлюючи глобальні взаємозалежності.

ПРН 12. Взаємодіє з учнями на засадах партнерства та поваги; налагоджує співпрацю з батьками, фахівцями та асистентами для забезпечення підтримки учнів, зокрема з особливими освітніми потребами; ефективно функціонує в команді в межах освітнього середовища.

ПРН 13. Створює інклюзивне освітнє середовище, адаптоване до індивідуальних освітніх потреб, здібностей та інтересів учнів; реалізує принципи педагогічної підтримки та рівного доступу до якісної освіти для кожного учня.

ПРН 14. Забезпечує безпечні й гігієнічні умови в освітньому процесі; формує в учнів культуру здорового та безпечного способу життя; зберігає особисте психічне й фізичне здоров'я; надає первинну домедичну допомогу в освітньому середовищі.

ПРН 15. Виявляє та розкриває наукові проблеми, аналізує соціально значущі явища, обґрунтовує висновки на основі сучасних наукових підходів; інтегрує наукові знання у викладання навчальних предметів, використовує результати досліджень для удосконалення освітньої діяльності й змісту навчального предмета.

ПРН 16. Оперує сучасною науковою термінологією, концептами й теоріями для формування наукової картини світу й міждисциплінарного

розуміння суспільних процесів.

ПРН 17. Критично аналізує, інтерпретує та оцінює історичні джерела, виявляє їхню тенденційність та необ'єктивність; ефективно використовує різноманітні типи джерел для наукових та освітніх цілей.

ПРН 18. Комплексно оцінює роль особистостей, соціальних груп та їхніх інтересів у історичних процесах; створює багатогранні історичні портрети; інтерпретує історичні події та явища в контексті суспільних суперечностей.

ПРН 19. Проектує структуру та зміст навчальних, виховних і розвивальних осередків для ефективного освітнього процесу.

ПРН 20. Прогнозує результати освітньої діяльності та планує освітній процес з урахуванням поставлених цілей і потреб.

ПРН 21. Організовує різноманітні форми та види навчальної і пізнавальної діяльності з метою забезпечення ефективного навчального процесу.

ПРН 22. Здійснює оцінювання навчальних результатів, проводить їхній аналіз, забезпечує механізми самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання.

ПРН 23. Застосовує наукові методи пізнання, впроваджує інноваційні підходи в професійну діяльність, використовує різноманітні стратегії розв'язання проблем у педагогічній практиці; виявляє самостійність, академічну доброчесність, надає пріоритетність розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах майбутньої професійної діяльності.

ПРН 24. Проводить самостійні дослідження з актуальних питань історичної та методичної галузей з дотриманням принципів академічної доброчесності.

ПРН 25. Системно розуміє основи громадянської освіти, її ціннісні засади, соціальні та правові основи; орієнтується у правовій системі України та міжнародному праві; аналізує взаємозв'язки між правовими, соціальними, політичними й етичними процесами в демократичному суспільстві.

8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення

Науково-педагогічні працівники, які забезпечують реалізацію освітньо-професійної програми, відповідають кадровим вимогам ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів вищої освіти. Усі вони є штатними співробітниками університету; 100 % мають наукові ступені та вчені звання, а також підтверджений рівень наукової і професійної підготовки.

На кафедрі всесвітньої історії та релігієзнавства, яка є випусковою для спеціальності А4. «Середня освіта», предметної спеціальності А4.03 «Середня освіта (Історія та громадянська освіта)», працює

	<p>11 викладачів: 3 доктори історичних наук, професори; 1 доктор педагогічних наук, доцент; 7 кандидатів історичних наук, доцентів. Навчальний процес також забезпечують викладачі інших кафедр, які працюють за основним місцем роботи.</p> <p>Усі викладачі освітньої програми мають діючі профілі у професійних наукових мережах ORCID, Researcher ID та Google Scholar.</p> <p>З метою підвищення фахового рівня всі науково-педагогічні працівники проходять стажування не рідше одного разу на п'ять років, включно з можливістю проходження закордонних стажувань.</p>
<p>Матеріально-технічне забезпечення</p>	<p>Матеріально-технічне забезпечення ОПП відповідає ліцензійним вимогам щодо надання освітніх послуг у сфері вищої освіти і є достатнім для забезпечення якості освітнього процесу, зокрема: навчальні корпуси ТНПУ № 1 й № 4 з належною соціальною інфраструктурою; лекційні аудиторії, оснащені мультимедійною технікою; комп'ютерний клас, бази педагогічних практик закладів загальної середньої освіти; бібліотека, читальний зал, гуртожиток; пункти харчування ТНПУ.</p>
<p>Інформаційне та навчально-методичне забезпечення</p>	<p>На офіційному веб-сайті ТНПУ в рубриці «Навчання» розміщено інформаційний портал, на якому представлена інформація історичного факультету щодо змісту та нормативно-методичного забезпечення ОПП; розкладу занять та підсумкової атестації, графіку навчального процесу, модульних та підсумкових контролів, проведення індивідуальних занять, ліквідації академічної заборгованості здобувачів ВО; каталоги вибіркових дисциплін тощо. Через рубрику «Бібліотека» є доступ до усіх послуг наукової бібліотеки ТНПУ, зокрема до електронного каталогу, депозитарію, наукових видань ТНПУ, фахових видань України, міжнародних науково-метричних баз Scopus та Web of Science тощо. У навчальних корпусах ТНПУ наявні точки бездротового доступу до Навчально-методичне забезпечення освітньо-професійної програми представлене електронними</p>

	<p>навчально-методичними комплексами навчальних дисциплін (ЕНМКНД), що розміщені в системі управління навчальними ресурсами Moodle та доступні через мережу Інтернет.</p> <p>Електронні навчально-методичні комплекси містять: робочі програми навчальних дисциплін; навчальний контент (лекційні матеріали, тематику та зміст практичних занять); матеріали для самостійної роботи; завдання для поточного та підсумкового контролю; тематику індивідуально-дослідних завдань; перелік навчальних та інформаційних джерел. Також у системі Moodle розміщено програми археологічної, педагогічної та виробничо-педагогічної практик. Зберігання, поширення та доступ до навчально-методичних матеріалів здійснюється в електронному форматі через систему Moodle, що забезпечує рівний доступ усіх учасників освітнього процесу до навчальних ресурсів незалежно від місця перебування та форми навчання.</p>
--	---

9 – Академічна мобільність

Міжнародна кредитна мобільність	<p>Передбачена можливість участі здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників у програмах академічного обміну між ТНПУ та закладами вищої освіти України (відповідно до укладених університетом угод). Здобувачі вищої освіти можуть навчатися, а науково-педагогічні працівники – проходити стажування в університетах-партнерах з подальшим визнанням результатів освітньої та/або освітньо-наукової діяльності в ТНПУ із застосуванням Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС).</p>
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	<p>Навчання іноземних здобувачів не передбачено</p>

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1 Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4

Обов'язкові компоненти ОП			
Загальна підготовка			
ОК 1.	Іноземна мова (з елементами спеціалізації)	6	залік, екзамен
ОК 2.	Українська мова (за професійним спрямуванням)	3	екзамен
ОК 3.	Філософія	3	екзамен
ОК 4.	Цифрові технології в професійній діяльності	3	залік
ОК 5.	Людина і навколишнє середовище	3	залік
ОК 6.	Безпека життєдіяльності, цивільний захист та охорона праці	3	залік
Професійна підготовка			
ОК 7.	Вступ до спеціальності	4	залік
ОК 8.	Релігієзнавство	3	залік
ОК 9.	Преісторія та археологія України	6	екзамен
ОК 10.	Давня та середньовічна історія України	5	екзамен
ОК 11.	Історія України ранньомодерного часу	5	екзамен
ОК 12.	Нова історія України	9	екзамен/екзамен
ОК 13.	Новітня історія України	9	екзамен / екзамен
ОК 14.	Історія Стародавнього світу	10	екзамен/екзамен
ОК 15.	Історія країн Центрально-Східної Європи	9	екзамен /екзамен
ОК 16.	Історія середніх віків	4	екзамен
ОК 17.	Історія ранньомодерного часу	5	екзамен
ОК 18.	Нова історія країн Європи та Америки	8	екзамен / екзамен
ОК 19.	Історія країн Азії та Африки	6	екзамен
ОК 20.	Новітня історія країн Європи та Америки	9	екзамен / екзамен
ОК 21.	Етнографія та історія повсякдення педагогічні студії для майбутнього вчителя	4	залік
ОК 22.	Громадянська освіта та основи політико-правових знань	4	екзамен
ОК 23.	Педагогіка	10	залік / екзамен
ОК 24.	Психологія	6	залік / екзамен
ОК 25.	Теорія та методика навчання історії	9	екзамен/екзамен
ОК 26.	Методика навчання суспільствознавчих дисциплін	3	екзамен

ОК 27.	Курсова робота	3	залік
Практична підготовка			
ОК 28.	Археологічна практика	3	залік
ОК 29.	Навчальна педагогічна практика	12	залік
ОК 30.	Виробнича педагогічна практика	12	залік
Загальний обсяг кредитів на практичну підготовку		27	
Атестація			
ОК 31.	Комплексний кваліфікаційний іспит	1	екзамен
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		180	
Вибіркові компоненти ОП			
Вибіркові компоненти загальної підготовки			
Вибіркові компоненти*		12	заліки
Базова загальна військова підготовка (БЗВП)**			диференційований залік
Вибіркові компоненти професійної підготовки***			
Вибіркові компоненти		48	заліки
Позакредитні дисципліни			
Факультатив «Іноземна мова. Базовий курс»			
Фізичне виховання			залік
Загальний обсяг вибірових компонент:		60	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		240	

Примітка.

* Вибіркові компоненти (навчальні дисципліни) із загальноуніверситетського каталогу вибірових навчальних дисциплін загальної підготовки / інших ЗВО за програмами зовнішньої чи внутрішньої академічної мобільності.

** Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21.06.2024 р. № 734 дисципліну «Базова загальновійськова підготовка (теоретична підготовка)» обов'язково обирають здобувачі вищої освіти чоловічої статі (жіночої статі – за власним бажанням), які навчаються за денною або дуальною формою здобуття освіти.

Здобувачі вищої освіти на основі повної загальної середньої освіти вивчають дисципліну на другому році навчання, при вступі зі скороченим строком навчання – на першому році навчання.

*** Вибіркові компоненти із каталогу вибірових дисциплін професійної підготовки освітньої програми/ програм Minor / сертифікатних програм, а також навчальних дисциплін з інших освітніх програм чи інших рівнів вищої освіти ТНПУ / інших ЗВО за програмами зовнішньої чи внутрішньої академічної мобільності.

2.2. Структурно-логічна схема ОП

I курс

II курс

III курс

IV курс

I семестр

II семестр

III семестр

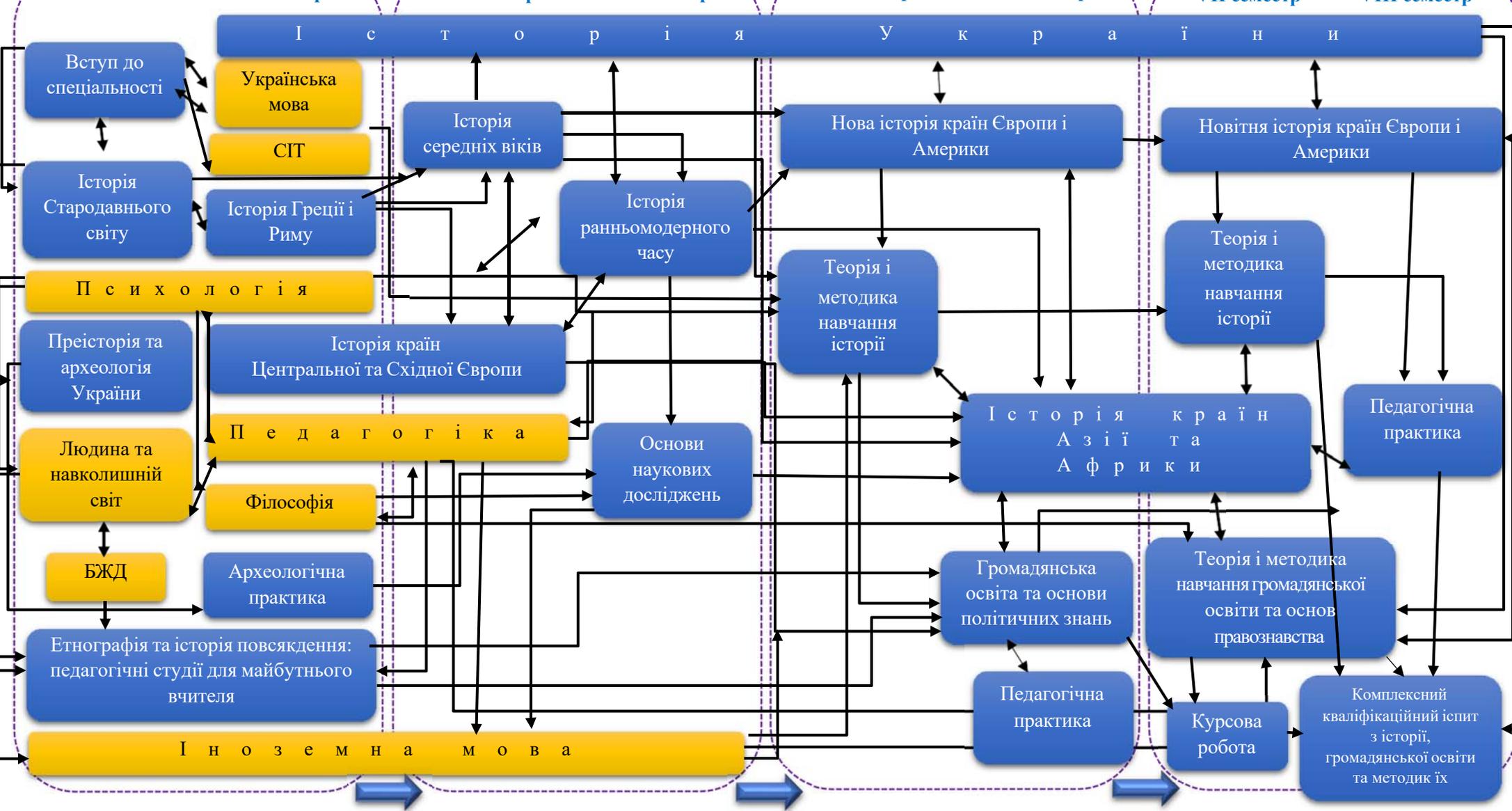
IV семестр

V семестр

VI семестр

VII семестр

VIII семестр

Обов'язковий компонент професійної підготовки

Обов'язковий компонент загальної підготовки

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Форма атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів вищої освіти проводиться у формі комплексного кваліфікаційного іспиту.
Вимоги до комплексного кваліфікаційного іспиту	Комплексний кваліфікаційний іспит передбачає оцінювання досягнень результатів навчання, визначених освітньою програмою. Атестація здійснюється відкрито та публічно.
Повна назва та реквізити відповідного Професійного стандарту	Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти»: Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 29.08.2024 р. № 1225.
Перелік компетентностей, визначених Професійним стандартом	Враховано такі професійні компетентності: А (А1. (А1Л., А1.2., А1.3., А1.4.), А2. (А2.1., А2.2., А2.3., А2.4., А2.5.), А3. (А3Л., А3.2., А3.3.)) Б (Б1. (Б 1 .1 Б1.2., Б1.3., Б 1.4.), Б2. (Б2.1., Б2.2, Б2.3.), Б3. (Б3.1., Б3.2., Б3.3.)) В (В1. (В1.1., В 1.2., В 1.3.), В2. (В2.1., В2.2., В2.3., В2.4., В2.5.)) Г (Г1. (Г1.1, Г1.2.), Г2. (Г2.1., Г2.2., Г2.3.), Г3. (Г3.1., Г3.2., Г3.3.)) Д (Д 1. (Д 1.1., Д1.2.))
Вимоги до атестації здобувачів за умови присвоєння професійної кваліфікації	Присвоєння професійної кваліфікації за ОП здійснюється згідно з чинним законодавством, відповідним професійним стандартом та «Положенням про присвоєння професійних кваліфікацій у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка». Формою атестації для присвоєння професійної кваліфікації є комплексний кваліфікаційний іспит (екзамен), метою якого є встановлення рівня опанування здобувачами вищої освіти компетентностями передбаченими для присвоєння відповідної професійної кваліфікації. Зміст комплексного кваліфікаційного іспиту (екзамену) визначається змістом освітніх компонентів, які забезпечують формування компетентностей, передбачених відповідним професійним стандартом. Умовою присвоєння професійної кваліфікації є складання комплексного кваліфікаційного іспиту (екзамену) на оцінку не менше ніж 60 балів.

4. Внутрішнє забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти	Система внутрішнього забезпечення якості функціонує в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка в рамках діючої Інституційної моделі та передбачає реалізацію таких процедур і заходів: визначення принципів і процедур
--	---

	<p>забезпечення якості вищої освіти; проведення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм; забезпечення необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, зокрема самостійної роботи здобувачів; забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом; гарантування публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації; забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладу та здобувачами вищої освіти, зокрема створення та функціонування ефективної системи запобігання й виявлення академічного плагіату.</p> <p>Система забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти в університеті оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами на відповідність вимогам Національного агентства та міжнародним стандартам і рекомендаціям. Дія системи регламентується Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка.</p>
<p>Принципи та процедури забезпечення якості освіти</p>	<p>Принципи та процедури забезпечення якості освітніх програм підготовки (ОПП) у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка регламентуються відповідними нормативними документами університету. Вони визначають засади організації освітнього процесу, процедури визнання результатів навчання, забезпечення практичної підготовки, академічної мобільності, а також функціонування системи внутрішнього забезпечення якості освіти. До переліку основних положень належать: «Положення про організацію освітнього процесу»; «Положення про організацію та проведення практик студентів»; «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність»; «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти»; «Положення про Центр забезпечення якості освіти»; «Положення про перерахування результатів навчання»; «Положення про підготовку фахівців із застосуванням дуальної форми здобуття освіти»; «Положення про визнання результатів, здобутих у неформальній та інформальній освіті». Усі зазначені документи доступні на офіційному сайті університету.</p>
<p>Моніторинг та періодичний</p>	<p>Механізм створення та періодичного перегляду освітніх програм підготовки (ОПП) закладено у «Положенні про</p>

<p>перегляд освітніх програм</p>	<p>розроблення і супроводження освітніх програм», що діє у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка. Група забезпечення ОПП «Середня освіта (Історія)» організаційно супроводжує процес підготовки здобувачів вищої освіти протягом усього терміну навчання, аналізує актуальність ОПП, її відповідність чинним нормативним документам, рекомендаціям Міністерства освіти і науки України, вимогам роботодавців та спільноти здобувачів. За потреби група розробляє зміни до навчальних планів та іншої документації. Пропозиції щодо удосконалення ОПП «Середня освіта (Історія)» надає програмна рада, створена Комісією внутрішнього забезпечення якості освіти історичного факультету.</p>
<p>Щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників ЗВО та регулярне оприлюднення таких оцінювань на офіційному веб-сайті, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб</p>	<p>Рейтингова система оцінювання науково-педагогічних працівників ґрунтується на комплексному аналізі їхньої науково-дослідної, методичної та організаційної діяльності, а також враховує результати анкетування здобувачів вищої освіти.</p> <p>Ця система регламентована низкою нормативних документів Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, зокрема: «Положенням про систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти»; «Правилами призначення стипендій у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка»; «Положенням про порядок формування рейтингу осіб, які навчаються за кошти державного (місцевого) бюджету»; «Положенням про рейтингове оцінювання здобувачів вищої освіти»; «Положенням про рейтингове оцінювання професійної діяльності науково-педагогічних працівників». Результати оцінювання та рейтингування оприлюднюються на офіційному веб-сайті ТНПУ.</p>
<p>Наявність необхідних ресурсів для організації освітнього процесу</p>	<p>Освітній процес за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Історія)» здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.</p> <p>Здобувачі вищої освіти забезпечені всіма необхідними ресурсами для якісного навчання: матеріально-технічною базою, навчально-методичним та інформаційним забезпеченням, доступом до дистанційної освітньої платформи Moodle.</p> <p>Університет системно впроваджує заходи щодо</p>

	<p>вдосконалення практичної підготовки та організації самостійної роботи студентів усіх форм навчання. Це забезпечується шляхом постійного моніторингу якості освітнього процесу, оновлення змісту навчальних курсів, а також активного використання цифрових інструментів, зокрема платформи Moodle.</p> <p>Зазначені процеси регламентуються такими внутрішніми нормативними документами ТНПУ: «Положенням про організацію самостійної роботи студентів»; «Положенням про дистанційне навчання в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка»; «Положенням про електронний навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни»; «Положенням про порядок та умови обрання здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін за вибором».</p>
<p>Забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками ЗВО та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників ЗВО і здобувачів вищої освіти</p>	<p>Усі здобувачі вищої освіти ОПП «Середня освіта (Історія)» та науково-педагогічні працівники, які забезпечують реалізацію освітньої програми, підписують декларацію про дотримання академічної доброчесності. Кваліфікаційні роботи здобувачів перевіряються на плагіат за допомогою системи Moodle.</p> <p>Популяризацію принципів академічної доброчесності та їх впровадження в освітньо-наукову діяльність ТНПУ здійснюють Комісія з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами і Група сприяння академічній доброчесності. Нормативні документи щодо їхньої діяльності розміщені на офіційному сайті університету.</p> <p>Забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладу вищої освіти та здобувачами регламентується Положеннями «Про запобігання і виявлення плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів вищої освіти» та «Про запобігання і виявлення плагіату та інших видів академічної нечесності у навчально-методичній та науково-дослідній роботі працівників».</p> <p>Наглядову та контролюючу функції щодо дотримання принципів академічної доброчесності виконує Комісія з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами.</p> <p>Врегулювання конфліктних ситуацій, а також заходи з їх виявлення і попередження здійснюються відповідно до «Положення щодо врегулювання конфліктних ситуацій у ТНПУ».</p> <p>Відповідно до законодавчих вимог в університеті функціонує «Гаряча лінія» (pravo@tnpu.edu.ua), за якою</p>

	<p>здобувачі та науково-педагогічні працівники можуть звернутися за консультаціями та інформаційною підтримкою щодо дотримання принципів академічної доброчесності і фіксації можливих порушень.</p>
--	--

6. Перелік нормативних документів, на яких базується освітня програма

1. Про освіту: Закон України. URL: <https://bit.ly/3vrqq3r>
2. Про вищу освіту: Закон України. <https://bit.ly/3zLAqXP>
3. Національна рамка кваліфікацій: Постанова Кабінету міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 (зі змінами). URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>
4. Класифікатор професій ДК 003:2010: Національний класифікатор України: Наказ Держспоживстандарту України від 28.07.2010 р. № 327
5. Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 (в редакції Постанови Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 р. № 365). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/365-2021-%D0%BF#Text>
6. Довідник користувача ЄКТС. 2015. URL: <http://erasmusplus.org.ua/en/news/1162-ects-user-guide-2015-in-english-and-ukrainianlanguagesare-available-in-e-format.html>
7. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). Київ: ТОВ-ЦСІ, 2015. 32 с.
8. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України № 584 від 30.04.2020).
9. Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 р. № 977.
10. Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 7.07.2021, № 762). URL: <https://bit.ly/3SdMsjL>
11. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти»: Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 29.08.2024 р. № 1225.

Гарант освітньої програми,
кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри всесвітньої історії та релігієзнавства
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка

Наталія ІГНАТЕНКО

Програма схвалена на засіданні кафедри всесвітньої історії та релігієзнавства
Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира
Гнатюка. Протокол № 9 від 24 квітня 2025 р.

Завідувач кафедри всесвітньої історії та релігієзнавства
доктор історичних наук, професор

Елла БИСТРИЦЬКА

Програма затверджена Вченою радою історичного факультету
Протокол № 8 від 26 травня 2025 р.
Голови ради факультету

Володимир КІЦАК

Керівник навчально-наукового центру
якості освіти

Ольга ПЕЖИНСЬКА

Освітньо-професійна програма рекомендована до впровадження Вченою
радою Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка
Протокол № 14 від 24 червня 2025 р.

Учений секретар університету

Галина ДРАПАК